

ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА З ПОЗИЦІЙ РІЗНИХ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ

Інформаційна компетентність – ключова компетентність, яка забезпечує ефективність навчально-пізнавальної, професійної та науково-дослідницької діяльності педагога, найважливіший чинник його професійної успішності. В умовах інформатизації освіти, упровадження її дистанційних форм, активного використання комп'ютерних навчальних програм, інформаційно-комунікаційних технологій високий рівень інформаційної компетентності стає найважливішим чинником професійного становлення сучасного учителя.

Інформаційна компетентність є предметом широкого наукового інтересу і розглядається багатоаспектно з позицій різних методологічних підходів:

- технологічного: як сукупність знань, умінь, навичок роботи з інформацією, володіння прийомами її отримання, обробки, зберігання та передачі за допомогою сучасних технічних засобів й інформаційних технологій та ін;
- інформаційного: як здатність до вибору та використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення педагогічних завдань. Основною складовою такої компетентності вважається робота з базами даних, пошуковими і довідковими системами, організація інформаційної діяльності, інформаційного обміну, дій з інформацією тощо;
- комунікативного: як здатність до ефективного обміну інформацією, вільного володіння вербальним та невербальним спілкуванням педагога з учнями, колегами, батьками за допомогою сучасних комп'ютерних засобів, уміння ефективно здійснювати різні види комунікацій, висловлювати думки в усній, письмовій, графічній, іншій формі;

- культурологічного: як складова інформаційної культури, яка пов'язана із загальною культурою суспільства і особистості;

- діяльнісного: як уміння ефективно оперувати інформацією з метою продуктивного вирішення різних педагогічних завдань. Інформаційна компетентність розглядається у контексті пізнавальної, професійної та науково-дослідницької діяльності фахівця як сукупність досвіду виконання педагогом різних видів діяльності засобами нових інформаційних технологій;

- особистісно орієнтованого: як інтегральна характеристика особистості педагога, яка включає гуманістично орієнтовану, ціннісно-смыслову сферу (прагнення, інтереси, світогляд, ціннісні орієнтації), розвинену інформаційну рефлексію, прояви творчості в інформаційній поведінці та соціально-інформаційну активність.

Дослідниками виокремлюються також інваріантні елементи у структурі інформаційної компетентності педагога.

- мотиваційно-ціннісний компонент (ціннісне відношення до інформації) — включає знання різних джерел інформації, усвідомлення цінності інформації, інтерес до застосування інформаційних ресурсів, прагнення до самоосвіти, потреба у роботі з інформацією, мотивацію на пошук професійної інформації, готовність до роботи в інформаційному середовищі тощо;

- професійно-діяльнісний компонент (робота з інформацією) — включає здатність критичного осмислення інформації та її використання, володіння сучасними методами і способами пошуку та систематизації освітньої інформації, використання інформаційних технологій; вміння: застосовувати отриману інформацію для вирішення завдань професійно-педагогічної діяльності, систематизувати і узагальнювати інформацію, знаходити інформацію в різних джерелах, використати різні способи обробки інформації, користуватися засобами зв'язку, системно аналізувати ситуацію, вибирати оптимальне рішення тощо;

- рефлексійно-комунікативний компонент (інформаційний обмін) — включає здатність до професійної самоорганізації, самоконтролю,

самоактуалізації знань, досвіду, застосування інформації у творчих проектах, адекватну самооцінку значущості своєї участі у спільній роботі, взаємодії при передачі інформації; вміння передавати інформацію, використовувати знання у нестандартних ситуаціях, коригувати власну поведінку в роботі з інформацією, представляти (презентувати) інформацію) [1].

Таким чином, у професійному становленні та діяльності педагога інформаційна компетентність виступає чинником професійного й особистісного розвитку, його інформаційних знань, умінь, навичок, розумових здібностей; спонукає педагога до зміни стилю мислення, професійної діяльності, ціннісного самовизначення відносно отримуваної інформації, регулює парадигмальне самовизначення педагога, формування його професійного світосприйняття у контексті цінностей сучасного інформаційного суспільства, оптимізує рішення навчально-пізнавальних, науково-дослідницьких та професійно-педагогічних завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Темербекова А. А. Информационная компетентность личности / А. А. Темербекова // Актуальные проблемы профессионально-педагогического образования: межвуз. сб. науч. тр. — Калининград: Изд-во РГУ им. И. Канта. — 2009. — вып. 23. — С. 110-114.